

N:o 19.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 Mars, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion, åsyftande rättighet för församlingarne att använda kyrkomedel äfven till byggande af skollokaler.

Enligt erhållen remiss åligger det Lag-Utskottet att yttra sig öfver en inom Andra Kamnaren af Herr *Åke Andersson* väckt motion (N:o 137), deruti anföres, att, när vid sistlidne riksdag blef förkastadt ett af honom då väckt förslag om rättighet för församlingarne att af kyrkomedel använda för folkskolans behof hvad för kyrkan icke erfordrades, han nu ville inskränka sin begäran derhän, att dessa medel kunde få användas till byggande af skolhus, hvartill bidrag utginge efter samma grunder som tillämpas i fråga om kyrkobyggnad; att på många ställen kyrkorna egde stora, öfverflödiga kapital, under det församlingarne saknade medel för nybyggande af tillräckliga skolhus; att det vore en förödmjukelse för församlingarne att hos vederbörande begära få låna sina egna medel, hvadan likgiltigheten gjorde sig gällande och skolan finge hjälpa sig fram huru den kunde; att genom medlens användande till skolbyggnader kyrkorna ej kunde blifva lidande, då under alla omständigheter kvarstodo lagens ord "att församlingen skall bygga och underhålla sin kyrka", samt att, i fall församlingen fattade något beslut, hvarigenom kyrkokassan trädde för nära, pastor eller hvilken annan som helst egde att reservera sig emot beslutet, hvarvid domkapitlet borde träda emellan; och har motionären därför föreslagit: "att Riksdagen för sin del ville besluta, att der kyrkomedel finnas mer än tillräckliga för kyrkans upprätthållande, med hvad dertill hörer, må församlingen vara tillåtet att, utan domkapitlets hörande, genom beslut å kyrkostämman få använda större eller mindre del deraf för byggande af skollokaler inom församlingen, med skyldighet att upptaga dessa medel i redovisningen".

Bih. till Riksd. Prot. 1874. 7 Saml. 8 Häft.

Härvid må erinras, att de grunder, efter hvilka kostnaderna för skolhusbyggnad skola utgöras, icke äro alldeles desamma, som följas i afseende på kyrkobyggnad. I 3 § af Kongl. stadgan angående folkundervisningen i riket den 18 Juni 1842, såsom denna § lyder i Kongl. kungörelsen den 29 Maj 1850, är nemligen föreskrifvet, att kostnaderna för anskaffande af skolhus skola utgöras efter de grunder, som inom orten följas i fråga om kyrkobyggnad, "utan afseende å den befrielse från sådan byggnad, som efter privilegier och särskilda stadganden i vissa fall eger rum; och böra verk och lägenheter, som äro från kyrkobyggnad befriade, i kostnaden för skolhus, så vidt den efter hemmantal utgår, deltaga i mån af den rösträtt, dem vid sockenstämma, i jembörelse med hemman, tillkommer". Genom kyrkomedels användande till byggande af skolhus kunde följaktligen en fördel komma den ena församlingsmedlemmen tillgodo på den andras bekostnad.

Ej heller torde böra lemnas utan uppmärksamhet den omständighet, att på många ställen kyrkornas tillgångar till större eller mindre del utgöras af donerade medel. Att använda dessa för andra än de dermed afsedda ändamål bör icke utan synnerliga skäl medgifvas. Varsamhet i detta fall är så mycket mera påkallad, som allmänhetens håg att göra donationer till allmänt gagnande ändamål alltid torde vara i väsendtlig mån beroende på erfarenheten, huruvida redan donerade medel offörryckte användas just till det ändamål, hvarför de blifvit gifna.

På dessa skäl och då, Utskottet veterligen, någon olägenhet icke förspolis af det hittills iakttagna förfaringssätt, enligt hvilket det beror på Kongl. Maj:t att i hvarje särskildt fall, då framställning derom göres, pröfva huruvida större eller mindre del af kyrkans medel må användas till förmån för folkskolan, förelåtes Utskottet vördsamt hemställa,

att ifrågavarande motion icke måtte till någon Riksdagens vidare åtgärd föranleda.

Stockholm den 20 Mars 1874.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.